

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.
Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

ЧЕШ И ЈУГОСЛОВЕНИ

Цела земља жели мир свет је страшно разражен против немачких анексиониста који су онемогућавају. Двојна монархија је извесно најслабији фактор у противничком табору. Њена слабост није још достигла до тог степена те да она буде избачена, из борбе, али има још шест дугачких месеца до нове жетве.

Да би се умирило народно незадовољство, генерал фон Арц, шеф главног штаба, дао је нарочити интервју »Арбајтер Цајтунг«, у коме објашњава тежњу за одржањем окупираних покрајина тиме, што су оне великим делом обрађене и засејане и што исхрана монархије зависи у главном од продужења окупације. Али ма како вешто било ово објашњење, народ се није могао помирити са политиком генералштаба.

Што се тиче борбе Чеха и Југословена, она данас је одлучнија него икада. Њихов је споразум данас потпун. Југословенски Клуби Чешка Унија одлучили су да стално сједине своје канцеларије и да усвоје истоветно држање у парламенту. Они свакодневно добијају врло значајна одобравања свога рада.

Примера ради доносимо изјаву општинских председника из округа Камничког у Корушкој, коју су они упутили Југословенском Клубу.

»Општински председници округа камничког изражавају своје убеђење, да ће наша будућност бити осигурана само уједињењем Словенаца, Хрвата и Срба. Они су сви један исти народ, исте крви и истог језика. Наши противници су издвојили наше земље и раскомадали нас да би нас лакше удавили. Наша браћа и наша омладина не бори се за господарство Немаца и Мађара; напротив, они траже једнакост свих народа, и на првом месту, слободу и уједињење југословенског народа, уједињење и слободу, које су једино могуће у независној југословенској држави.

Ми објављујемо свечано и високо, да ће мо се борити без по-

чинка, докле год се не оствари бар овај минимум наших аспирација. Ми тражимо такође да сви делови југословенског народа буду уједињени у будућој југословенској држави.

Светски рат је плануо зато што народи нису могли слободно да говоре. Због тога сви Југословени морају проповедати демократизацију целокупног јавног живота. Само је народ позван да одлучује о рату и миру.

На супрот овим принципима, Германско-Татарски истичу кроз »Будапест Хирлап« овакву дефиницију: »Главни принципи о народностима, тривијални принципи Савезника, морају бити бачени на ђубре.« Али то само заштрава борбу између две стране и две политике. Једна мора триумфовати.

По свима изгледима, то неће бити званична Аустрија.

БЕЛГИЈСКИ ПРОТЕСТ

Лондон. — Дописник »Морнинг Поста« из Амстердама каже, да је општински одбор вароши Гапа једногласно усвојио енергичан протест против фламанских агитатора и против опасног фламанског савета, изражујући у исто време, у име целога становништва, своју верност белгијском краљу и влади.

Исти дописник јавља да је шведска лађа за спасавање »Фридрих«, која је пловила за Ротердам, торпилирана од немачких сумарена и потопљена топовским метцима. Шест људи од посаде се утонуло, а један је рањен.

ГОВОР КРАЉА ЂОРЂА

Лондон. — Краљ Ђорђе отворио је парламентарном престоном беседом. Он је нарочито истакао учешће Америке у рату на страни Савезника а за победу права. Интервенција Сједињених Држава, рекао је он, уједињава цео цивилизовани свет против неправичног напада и она је додала снагу, која ужива ново поверење у триумф у борби.

»Русија, вели се даље у говору, због унутрашњих догађаја није могла наставити борбу. Она је почела преговоре за мир са непријатељем али су ти пре-

говори само показали, да још постоје амбиције које су изазвале рат.

»Ови трагични догађаји увећали су терет за друге Савезнике, али им нису смањили животну снагу».

»Војна и поморска снага показала је храброст која изазива дивљење. Непријатељ је отеран са више делова француске територије.

Ја с поверењем гледам у будућност. Ми смо заузели од непријатеља важне вароши у Палестини и Месопотамији. Сви наши народи подједнако су учествовали у борби.

НОВА ОТКРИЋА

Париз. — »Пти Паризиен« почео је да објављује серију званичних немачких докумената, којима се утврђује да се Немачка спрема за рат далеко пре почетка рата. Ово су ти документи:

1. — Циркулар од 2 јануара 1914. у коме се наређује скупљање војних потреба првога реда;
2. — Циркулар од 18 фебруара 1914 у коме се заводе агенције које ће пазити на немачке интересе у француским, руским и енглеским предузећима;
3. — Циркулар од 27 маја 1914 којим се наређује сопственицима фабрика да отворе завоје у којима се налазе упуства за мобилизацију.
4. — Циркулар од 19 јуна 1914 којим се неограничени кредити сављају на

ЗА ПОДЕЛУ АУСТРИЈЕ

Рим. — Познати француски писац о парламентаризму и о питању хабзбуршке монархије, Андре Шерадам упутио је једно писмо Мусолину, које је објавио у »Ил Пополо д'Италија«.

У том писму он понова заступа тезу, изложену у разним издањима, о потреби распарчавања Аустрије и, на основу тога сматра, да је могућан споразум између Италије и Југословена.

Претпоставивши да би срећним исходом рата Немачка учврстила своју моћ од Хамбурга до Персијског Залива, Италија би у том случају била највише повољна, јер њена сфера трговачке експанзије по нужди иде на источни део Средоземног Мора, где Пангерманија гледа да оснује своју поморску хегемонију. Шерадам претпоставља, да је за тај срећан исход довољно очување Аустро-Угарске, која својом нема-

расположење немачким агентима близу границе, са упуствима о рушењу фабрика и депоа непријатељских. У том циљу дати су им нарочити агенти.

Један циркулар који се односи на пропаганду у Русији ухваћен је из преписке кнеза Билова. Управа опште пропаганде била је поверена кнезу Хоенлоу, Фирстенбергу, Бјеризону и Парвусу.

ЛЕЊИНОВА ИЗЈАВА

Копенхаген. — Лењин је у једном интервјуу у холандском листу »Политикен« изјавио:

»Немци више неће да приме Троцког за преговоре, јер његовом држању приписују, да је било узрок за nerede у Немачкој.«

После тога је Лењин говорио о ситуацији у Финској, Украјини и Сибири и завршио је:

»Јад будемо завршили са нашим унутрашњим непријатељима, свршићемо и са Немачком.«

ПОЛОЖАЈ Г. СОНИНО

Рим. — Отварање парламентарне сесије, које је требало да буде у понедељак одложено је петак.

Придаје се велика важности изјавама, које ће Г. Сонино учинити о циљевима рата и о спољној политици.

Социјалистички листови тврде да је положај Сонинов несигуран.

чко-мађарском хегемонијом над Словенима и Латинима господари у Централној Европи и на Балкану.

Зато он, да би за интерес целог човечанства доказао апсолутну потребу, да нестане Аустро-Угарске каже да би он, као Француз, кад би му се поставио услов да бира између осабођења Алзаса и Лорена и уништења Аустро-Угарске, изабрао ово друго као много потребније.

А да докаже ову своју тезу, Шерадам наставља:

»Сада Савезници имају једно просто средство да дођу до победе: спремајући експлозију Аустро-Угарске.

За то је довољно да се разлију демократске струје словенских и латинских народа, који су тамо потлачени».

И овде Шерадам тврди да би у том погледу социјалисти савезничких земаља могли, много да ураде и чуди се како то они још нису увидели па да раде на

томе, место, да траже од немачких радника револуцију, што је мање могуће.

Затим Шерадам наставља:

»Говори се да ће се овим народима дати аутономија. Дакле оставити их речи Хабзбурговаца! Али та је реч вредна колико и реч Хоенцолерна! Сјајна гаранција за мир! — Зашто напротив не обећати чисто и бистро праву слободу овим Чехо-Словацима, овим Југословенима, овим угарским Румунима, који као и Талијани под јармом Хабзбурговаца трпе најгрознија тлачења?»

Владе Споразума, које тврде да воде демократски рат зар имају с друге стране право, да ускрате слободу овим народима, који пре свега ту слободу хоће и који су затим потпуно евеени, да ће победа Споразума бити њихова победа и који су услед тога приправни — то знам сигурно — да на томе сарађују свим својим силама?

Ове силе могле би сада бити веће него ли се то у опште и мисли.

Комешање у Аустрији, о којем до нас стиже тек један мали део истине, у овом погледу има великог значења за почетак. Али да ови покрети развију сву своју снагу, треба да владајући савезнички кругови буду обазриви и да не испадају разним изјавама, по којима хоће да оставе и даље под хабзбуршким јармом словенске и латинске народе.

Здрав разум напротив налаже, да треба свим поглаченим народима у централној Европи улити веру, да ће морални принцип Савезника, право народа да одлучују о себи, бити у истини примењен.

Ја бих хтео да Талијани знају, да су сви Енглези и Французи који су испитивали проблем Централне Европе дошли до убеђења, да Италија има да се боји од даљег опстанка Аустро-Угарске, а да има све да добије кад ове нестане.

Са војничког гледишта Југославија би била — да тако кажем — штит Италије, брана немачком продирању на Исток, — што би омогућило талијанском утицу да се развија у источном Средоземном Мору, а без опасности да ће наићи на аустро-немачку конкуренцију.

Сем тога територија Јужних Словена била би делотворно трговачко тржиште близу Италији.

Талијански социјалисти, као Ви, мој драги Мусолини, могу много да ураде за овај резултат, који би убрзавши устанак потлачених

у Централној Европи, знатно приближио час мира одлучном победом над пруским милитаризмом.

ИЗ РУСИЈЕ

Петроград. — Званичан орган »Правда« у једном уводном чланку, који је потписао један од руских делегата на конференцији у Брест Литовску, одбија мир са Централним Силама, ако би он био појачање империјализма.

»Руска револуција, каже се у том чланку, не може се сложити са тако срамним непризнавањем права и неће потписати такав мир. Она ће се одупрети у почетку пасивно, док се не организује револуционарна војска.

Провизорна окупација стратегијских места нема никаквог застоја. Данас ситуација у Немачкој и у Аустрији, створена радничким покретом, иде путем, чији се крај лако може да предвиди».

Петроград. — Руски Совјети, охрабрени штрајкачким покретом у Немачкој, изјаснили су се против немачких услова, предложених у Брест Литовску, и за свети рат.

Атина. — Јављају из Берна, да су руски делегати упутили из Брест Литовска телеграм максималистичкој влади, у коме јављају, да су немачки делегати тражили, да се одмах закључи сепаратан мир. Руси су категорички одбили тај захтев. Поред свега тога Немци нису прекинули преговоре, али су Руси одмах напустили Брест-Литовск.

БРАЗИЛИЈА У РАТУ

Рим. — Г. Арагао бразилијански отправник послова на италијанском двору, изјавио је у једном интервјуу, да је шиљање бразилијанских трупа у Европу потпуно могуће.

»Кад је о томе јавила једна званична агенција — рекао је он — онда је ту вест потврдио и сенатор Ирне Макадо, који ужива висок глас у политичким круговима. У сваком случају сигурно је да Бразилија спрема за сваки случај војску, која није за потцењивање, кад се има у виду да њено становништво броји 26 милиона. Ратна фабрикација се стално развија за случај потребе«.

ШПИЈУНСКА АФЕРА

Цирих. — Швајцарски званични лист «Бунд» формално демантује наводе германофилског листа «Интелигенцблат», који је тврдио да су нађени депон бомба и оружја у Цириху, као и револуционарне прокламације, које су биле намењене да се растурају у Немачкој.

«Бунд» изјављује, да су оружје и памфлети нађени код једне личности, која је у Италији осуђена за великоиздају а у Швајцарској оптужена за шпијунажу. Та личност није агент Споразума већ друге једне групе сила.

ГРЦИ НА КАВКАЗУ

Атина. — Пресбирио је саопштио да је на Кавказу образован један грчки корпус, за заштиту локалних грчких интереса. Ова војска призната је декретом нарочитим од владе републике у Тифлису. Нарочита грчка комисија отишла је у Кавказ да прими од Руса

ратни материјал за грчку дивизију. У исто доба створена је и грчка војничка лига под председништвом грчког професора Универзитета у Одеси, Николе Спилиадеса.

Грчка милиција образована је и у Тапезу и у турским вилајетима, које су Руси заузеле.

НА ГРЧКОМ ФРОНТУ

Солун. — Шеф грчког пресбирио, који је пратио грчког краља на фронт, изјавио је листу «Неа Алимпија»:

«Ова прва посета грчког суверена трупама Народне Одбране, за којом ће доћи и посете осталих савезничких сектора, представља важан догађај у историји рата на Истоку.

Грчке трупе су сјајног морала и то је изазвало једну одушевљену дневну наредбу краљу.

При повратку у Солун, краљевски воз је сreo више грчких војника, који су клицали: Живео краљ! Живео рат!»

ВЕШТАЧКА МАГЛА

Библиски пророк ишао је, тако пише, окружен сугубом дима. Тиме је боље привлачно пањбу. Али од тада се ствари, и у овом погледу као и у многим другим, сасвим измениле: данас дим служи као заклон као маска за очи противникове. Он је данас израз мудрости и скромности а не знак и обележје славе.

Завеса вештачког дима служи на фронту да би се скриле припреме за препад као заклон за покрете трупа, радове на утврђивању, као препрека противничковој реглажи ватре. За свега важи данас онај велики закон модерног рата, по коме је најбољи начин, да човек буде у исто време и страхан и необранљив, у томе да буде невидљив. Хиљадама векова природа сама примењује овај закон кроз животињски миметизам.

На мору је употреба вештачких застора такође генерализована.

Само, место истинског дима, који се употребљавао у старо време за овај циљ, данас се производи вештачка магла. То због тога, што дима не може да буде без горива и без ватре, то је једно; и друго, дим је црнкаст, док је магла беличаста, а то је много боље. Искуство показује да се видљивост једног предмета, при истој густини магле и дима, више смањује маглом него димом, и да на то има утицаја боја њихова.

У осталом, примена овога закона о распрострањању светлости може се најбоље запазити код женског свега. Кад жене хоће да истакну грацију својих црта, оне међу црн вео, и обрнуто, кад иду негде где

не желе да буду примећене, међу бели вео. То је стара разлика између тактичких лукавства Марса и Венере.

Димљиви производи још одавно су познати. То су тела која упијају врло јако воду и која при хитцу, а под атмосферским притиском, привлаче и нагло кондензују, у облику финих капљица, ваздушну влагу. Међу овим телима су на пример титанов тетрахлорид и хлорид калаја (прашњира пушећа се течност Либавијева, врло добро позната старим алхемичарима). Они су течности које кључају на врло високој температури, а производе густу белу маглу, кад се у ситном праху баце у ваздух помоћу сифона са згунутим ваздухом. Наравно, у врло сувим климатима, као на пример у Африци, ова магла је доста проређена, али у нашим крајевима, где је ваздух увек довољно влажан, произвођење ове вештачке магле је потпуно повољно. Апарати за овај посао врло су просте и без много заплетености за употребу.

Вели се: слава је дим. Ако је то истина, онда би у овом рату било много више славе него што је ико и мислио.

ЛЕЊИН И ТРОЦКИ

Петроград. — Уверавају да су између Лењина и Троцког избиле несугласице. Лењин одбија да се иде у Брест Литовск, сматрајући да ће Руси тиме убрзати револуцију у Немачкој, јер немачка влада неће моћи да скрије прави разлог за прекид.

«Немачки народ, изјавио је Лењин, разумеће врло

добро да наше унутрашње тешкоће, које збиља постоје, наређују савету комесара да што пре закључи мир. Према томе сва одговорност за прекид преговора мора пасти на Лудендорфа и његову гомилу.»

ЊИХОВИМ ОРУЖЈЕМ

Лондон. — Довисник Рајтерове Агенције при генералном штабу американске војске у Француској саопштава:

Јавља се да тонажа лађа које су пре биле немачке или аустријске, и које су данас спремне, да отпугују на море и да већим делом транспортују у Француску војнике и ратни материјал износи пет стотина хиљада тона.

У броју знатнијих лађа, које су већ стигле без сметње у савезничка пристаништа, налазес «Левитан» у петнајест других највећих немачких лађа.

КОД НЕПРИЈАТЕЉА

Берн. — Сазив Рајхстага одложиће се до половине фебруара да би се избегли говори, које би данас социјалисти држали о штрајковима. Што се тиче Немачке потврђује се да ће се ускоро прекинути преговори у Брест Литовску.

«Берлинер Тагеблат» наговештава да су на саветовањима у Берлину донета одлучна решења.

Социјалистички листови и даље са наваљивањем траже демократски мир и нападају владу због њеног држања према штрајкачима.

«Дајче Тагесцајтунг» предвиђа милитаризацију свих фабрика без разлике.

Атина. — Из Беча јављају у Берн, да цар Карло није признао оставку Сајдлерову.

Сајдлер је дао оставку због непријатељског држања аустријских Пољака.

Петроград. — Руски Сојети упутили су поздрав Совјетима у Немачкој и у Аустрији, позивајући их да се свом снагом одупру против анексија, независно од тога да ли се тиче Риге или Багдада.

Париж. — Сви немачки социјалисти, и из већине и из мањине, сложили су се и ставили на чело штрајкачког покрета.

Париж. — Из Софије јављају, да су јавно мишљење и политички кругови у Бугарској јако огорчени због потпоре, коју Немачка указује аустријским претензијама на Балкану а на штету бугарских интереса.

Цирих. — Данас се потврђује са више страна да немачка влада има намеру да усвоји нову

тактику за преговоре у Брест Литовску. Због великих тешкоћа да се до мира дође споразумом о разним тачкама, немачки делегати предложити бољшевикима закључење привременог мира и одлагање дискусије о појединостима до времена кад се у Русији поврати унутрашњи мир.

Немачка штампа уопште саветује свету да да се не одаје претераним надама. У једној ноти из Берлина која је штампана у «Франкфуртер Цајтунг» каже се, да је за све оне, који с пажњом прате догађаје у Русији, очевидно, да је неоправдан сваки оптимизам што се тиче преговора са максималистима.

САОПШТЕЊА

Комесар српских избеглица у Солуну јавља, да се Шинара српских избеглица налази у Керим Ефенди ул. бр. 3 и моли заинтересоване да посао доносе истој на израду, где ће солидном изградом а ниским ценама бити потпуно задовољни, а тиме и наш избеглички свет потпомоћи.

Професор Коста М. Сретеновић и пешад. мајор Јован М. Сретеновић извештавају рођаке и пријатеље да су добили тужну вест, да су им: отац Михаило С. Поповић протојереј округа смедеревског и зет Милан С. Петровић свештеник преминули у Нежидеру (Аустро-Угарска) после једногодишњег боловања у тамошњој болници ангернираних.

Читуља. — Из Драгачева је стигла вест, да је у Доњој Краварици, новембра месеца, у 55 година, умро виђени и честити грађанин Милија Милекић. Он је био један од првака Радикалне Странке у томе крају. Бирао је много пута за председника општине, среског и окружног посланика, председника Земљорадничке Задруге, и свуда се одликовао својом умешношћу и исправношћу у сваком погледу. Он је истински и с правом уживао толике године, поверење своје општине и свога среза. То се поверење пренело и на његовог сина Драгутина који је изабран последњих избора за председника општине, а сада се као резервни наредник налази на солунском фронту.

Извештавам сроднике и пријатеље да је мој отац Раста Трајковић, — валислама, кадмрција из Београда, преминуо прошле године месеца марта у Београду.

Ожалошћени: жена Лепосава; синови: Коста, Паја и Александар; кћери: Мара и Лена; снаја: Мара; унучад: Надежда и Бора.

Штампарија «Народа» налази се од данас у улици Колombo бр. 6.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Петроград. — Према листу «Наш Век» (стара «Реч»), Горки је, идући колима кроз улицу Морскаја, лако рањен једним метком из револвера, који је случајно испаљен.

Берн. — Јављају из Берлина, да је Лењин именовано једну комисију од 5 лица, којој је поверио да управља борбом против непријатеља максималиста.

Берн. — Телеграфину из Петрограда: Лењинова влада припремила је један декрет, којим се наређује реквизиција свих апотека.

Наставља се са хапшењем анархиста и са претечањима по разним кућама.

Атина. — Јавља се из Њујорка, да је бивши председник Сједињених Држава Рузвелт тешко оболео од великог чира у унутрашњем делу ува.

Париж. — Према вестима из бугарског извора прогламована је нова република у дунавској делти.

Атина. — Веома су добар утисак учинили на народ ова писма, која су објавили у атинској штампи генерали Каларис и Магиопулос, а у којима се позива народ и војска, да се сви уједине за спас домовог пута.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Артиљеријска активност у прекидима у току ноћи на фронту северно од Ене, на сектору Корбени-Живенкур а живља на десној обали Мезе, у области Безоново.

Извештај Штаба Источне Војске. — Непријатељске извиднице, које су покушале да се приближе нашим линијама на заледној обали Охридског језера, одбијене су.

Активност артиљерије у области Ђевђелије. Ми смо вршили разорно гађање на једну непријатељску батерију северозападно од Битоља.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Концентрација артиљеријске ватре и делимични напади непријатељске пешадије извршени су јуче западно и источно од долине Френцела, пред нашим новим положајима од брега Вал Бела и дел Рого. Напад је брзо угушен ефикасним гађањем наше артиљерије. Даље на Исток, на јужним падинама Сасо Росо, аустријска одељена су, под заштитом њихове артиљерије, покушала у више махова да заузме неколико ровова за осматрање, које су били евакуисали испред наших линија. Они су увек спречени ват-

рине и борбу против заједничког непријатеља Грчке. ДЕПЕШЕ «НАРОДА» Атина. — Из Берна: Волфова агенција демантује да је немачки сумарен потопио у Црном Мору један руски брод.

Атина. — Из Лондона: Између Кине и Јапана потписан је споразум, по коме се Јапан прима да прода Кино оружја у вредности 100 милиона франака.

АТИНА. — Из Лондона: Кружи вест да је Немачка упутила максималистима ултиматум тражећи да се одмах усвоје њени услови за мир.

Атина. — Из Штокхолма: Финска ће бити заступљена у преговорима у Брест Литовску са пет чланова од којих су два буржоаска а три социјалистичка.

Атина. — Из Париза: — «Пти Паризијен» објављује писма и депеше којима се доказује, да су Лењин и Троцки примили милионе марака од немачких индустријских удружења да воде пропаганду. Те суме је слао Шајдеман.

Атида. — Из Штокхолма: Шајдеман је дошао овде. Не зна се циљ његовог пута.

ром наше артиљерије. Један од наших авијатичара, једно за другим, оборио је два непријатељска апарата. Први је пао северно од Плавене и авијатичари су заробљени.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ Синоћ је непријатељ, под заштитом бомбардовања рововским топовима, извршио један испад на нашу линију западно од Гонлије. — Непријатељска артиљерија је била активнија у близини шуме Хутхулст.

Прошле ноћи одбијен је један непријатељски покушај пренада јужно од шуме Хутхулст. Преко дана је непријатељска артиљерија била активна југозападно од Камбреа.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем селу, да се користе услужбама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 5-10

Винарска радња Ираклије Зарчевића — Битоља — Препоручује добро природно вино, коњак и ракију по најумеренијим ценама. Радња се налази у улици: Маке Хардена Бр. 13. — у близини «Олимпоса». 15-30